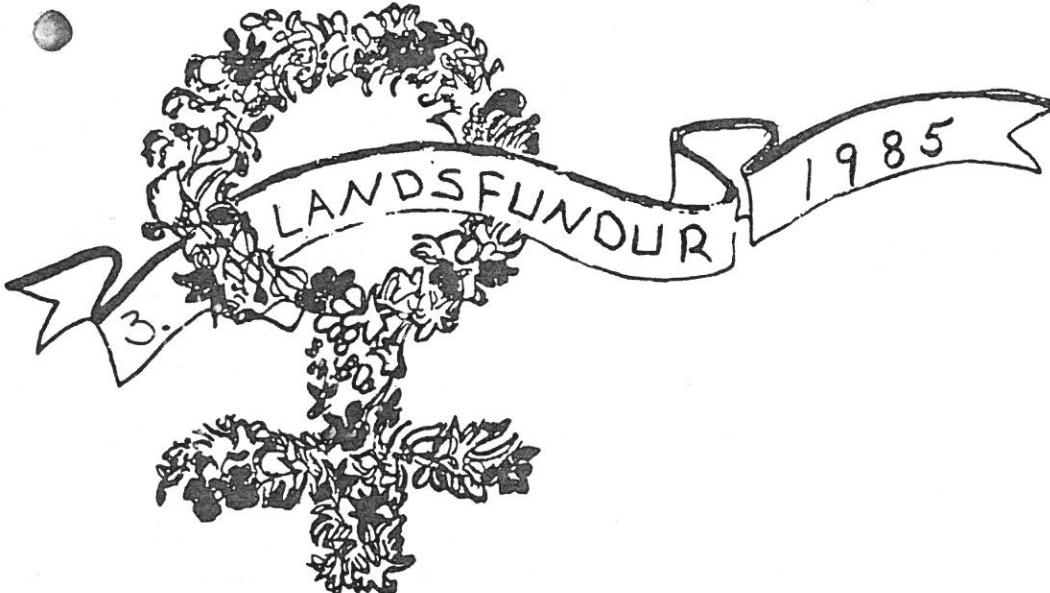

FRÉTTABRÉF

11.tbl. 3.árg. nóv. 1985.
Útg. Kvænnalistinn.

Abm.: Elín G. Olafsdóttir, Guðrún Jónsdóttir
og Þórunn Benjamínsdóttir

** LANDSFUNDUR ** LANDSFUNDUR ** LANDSFUNDUR ** LANDSFUNDUR

Jæja stelpur, þið sem misstuð af okkar ánægjulega, ágæta Landsfund, getið lesið hér ályktanir okkar um hin ýmsu kvennamál.

Landsfundur Kvænnalistans var haldinn í Gerðubergi í Reykjavík 9. - 10. nóvember 1985. Fundinn sátu um 80 konur úr öllum landshlutum, en formleg félög eru nú starfandi í sex kjördæmum. Sagðar voru fréttir af starfsemi félaganna og tíu ítarleg erindi voru flutt um jafnmög mállefni.

Samþykkt var að senda Gorbachev og Reagan samhljóða skeyti, þar sem skorað er á þá að semja um frið og afvopnum stórveldanna. Enn fremur voru samþykktar eftirfarandi ályktanir:

** FRÆDSLUMÁL **

Kvennalistinn leggur áherslu á nauðsyn þess, að fræslukerfi þjóðarinnar búi öllum þegnum landsins jafna aðstöðu til náms, hverjum og einum eftir því sem hugur og hæfni stendur til, óhá búsetu og efnahag.

A grunnskólastigi leggjum við til

- að skóladagur nemenda verið samfelliður og að börnum verði tryggt athvarf í skólum, svo að skóladagur þeirra geti miðast við dagvinnutíma foreldra,
- að hver skóli hafi aukið sjálfsforræði um mótu skólastarfsins og nýtingu fjármuna,
- að skólanefndir skipaðar fulltrúum foreldra og starfsfólks skólans taki að hluta við störfum fræsluráða.

Kvennalistinn varar við því að hugmyndir um einkaskólakerfi samhliða eða ofar ríkisreknum skólum fái byr undir báða vængi.

Við leggjum til, að sett verði hið fyrsta rammalöggjöf um framhaldsskóla og fullorðinsfræslu.

** EFNAHAGSMÁL **

Landsfundur Kvennalistans, haldinn í Gerðubergi 9. - 10. nóvember 1985, varar eindregið við afleiðingum af stefnu núverandi ríkisstjórnar í efnahagsmálinum.

Ríkisstjórnin hæfir sér mjög af því að hafa náð niður verðbólgunni, en ágæti þess árangurs er í raun mikil blekking. Verðbólgan náðist að vísu niður með stórkostlegum fórum launafólks, en er nú aftur komin á flug og er nálægt 40%. Það kann að hljóma vel í eyrum þeirra, sem kynnst

Við teljum að gera þurfi úttekt á starfsemi framhaldsskóla og að athugað verði, hvernig nýta megi betur myndbönd og tilvur sem kennslugögn á framhaldsskólastigi.

Við teljum brýnt, að komið verði á fót fjarnámi ríkisins, sem bæti stöðu ungra og aldinna til náms hvar sem þeir búa. Jafnframt verði stóraukin og bætt kennsi í útvarpi og sjónvarpi.

Kvennalistinn telur nauðsynlegt að koma á óflugri starfsfræslu fyrir ófaglært verkafólk í öllum starfsgreinum.

Grundvöllur farsáls skólastarfs er, að til kennslustarfa fáist kennarar með full kennsluréttindi, en eins og ástatt er með launkjör kennara er fráleitt að ætla að svo verði.

Landsfundur Kvennalistans skorar því á stjórnvöld að taka markvisst á kjaramálum kennara og hraða löggildingu á starfsheitinu kennari.

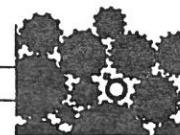
hafa yfir 100% verðbólgu, en hafa ber í huga, að aðstæður eru nú svo gjörólikar, að 40% verðbólga nú hefur aðrar afleiðingar en hún hafði fyrir nokkrum árum, þar sem skuldir einstaklinga og fyrirtækja eru nú verðtryggðar og með háum vöxtum. Við þessar aðstæður verða stórkostlegar eignatilfærslur, og ástæða er til að óttast þar afleiðingar, að innan fárra mánaða standi skuldugt fólk uppi eignalauð og fyrirtæki, sem standa undir afkomu okkar, verði gjaldþrota.

Hugmyndir ríkisstjórnarinnar í skattamálum virðast fela í sér, að enn eigi launafólk aðallega að bera byrðarnar. Hún stefnir að því að koma á flötum neyslusköttum, en slíkir skattar leggjast þyngst á þá, sem enga skatta ættu að bera. Kvennalistinn andmærir slíkum hugmyndum og leggur áherslu á, að hinir vel stæðu beri stærri hluta af byrðum samfélagsins.

Við þær aðstæður upplausnar og öryggis í efnahagslífi okkar, sem nú ríkja, er illmögulegt að byggja upp traust atvinnulífs og tryggja örugga afkomu fólkis

í landinu. Kvennalistinn leggur áherslu á, að frekari lausnir í efnahagsmálinum verði ekki með þeim hætti, að þær grafi undan afkomuöryggi íslenskra heimila.

Kvennalistinn stýrður hugmyndir um veltuskatta og stighækkandi eignaskatta. Kvennalistinn leggur þunga áherslu á, að lögum um bann við vaxtaokri sé framfylgt og skorar á stjórnvöld að stuðla að almennri lækku vaxta. Þó raunvextir séu eðlilegir, eru okurvextir óþoland.

** ATVINNUMÁL **

Atvinnupátttaka kvenna hefur vaxið gifurlega síðustu áratugi, og þær hafa nú haslað sér völl á nánast öllum svíðum atvinnulífsins. Þær hafa hins vegar átt líttinn pátt í mótu þess, enda aldrei spurðar ráða.

Betta verður að breytast. Konur mega ekki sætta sig við áhrifaleysi sitt og líta á frumkvæði og forræði karla í atvinnulífinu sem óhagganlegt náttúrulögðmál.

Við mótu framtíðarstefnu í atvinnumálum leggja Kvennalista-konur áherslu á eftirfarandi meginatriði:

1. Menntun, hugvit og þekking er grundvöllurinn að uppbyggingu og nýsköpun í atvinnulífinu. Því ber að leggja megináherslu á menntun og rannsóknarstarfsemi, ekki síst með tilliti til vöruvöndunar og markaðsöflunar.
2. Auðlindir landsins eru ekki aðeins fiskimið, jarðvarmi og fallvötn, heldur einnig og ekki síður hreint loft,

tært vatn og ómengar land. Það eru nú orðin ómetanleg auðafi í iðnvæddum heimi.

3. Íslendingar eru fyrst og fremst matvælaframleiðendur og eiga ýmsa ónýttu möguleika á því svíði, þar sem taka ber mið að vaxnum kröfum um ómengar framlleiðslu.

4. Stóriðjustefnan hefur gengið sér til húðar. Smáfyrirtæki eru og verða kjölfestan á svíði iðnaðar. Þar geta konur sött fram með áherslu á umhverfisvernd og mannleg sjónarmið.

5. Í orkukerfi landsins er mikil umframorka, sem nýta ber til eflingar smáiðnaði, til dæmis með því að bjóða framleiðslufyrirtækjum lágt orkuverð utan álagstíma.

6. Vaxandi búgreinar eins og loðdýrararékt, ylrækt og ferðabjónusta bænda henta konum vel og bæta stöðu þeirra í landbúnaði.

7. Konur hafa alla tíð borið uppi fiskvinnsluna í landinu og eiga rétt á því, að sérstakt tillit sé tekið til hagsmuna kvenna við nýsköpun á því sviði.

8. I ferðapjónustu eru margir ónýttir möguleikar, meðal annars í tengslum við heilsurákt. Ferðapjónusta býður upp á fjölbreytt störf, sem henta konum vel.

9. Tölvutæknin er í þann veginn að gjörbylta atvinnulífi landsmanna. Konur verða að taka fullan þátt í þeirri byltingu og gæta þess, að tölvutæknin sé nýtt til þess að bæta kjörin, léttá störfin og stytta vinnumámann.

10. Við höfum átt því láni að fagna hér á Íslandi að sleppa að mestu við þann vágest sem atvinnuleysið er, en þar sem hann ber að dyrum, hittir hann fyrst og síðast konur og ungmennt, sem eru að koma út á vinnumarkaðinn í fyrsta sinn. Það er staðreynd, sem ekki má gleymast við uppbyggingu atvinnulífs á Íslandi.

Kvennalistinn heitir á konur að sækja fram til áhrifa í atvinnulífinu. Verum þess minnugar, að við erum að leggja grunninn að framtíð barna okkar, framtíð, þar sem konur og karlar eiga að vera jafnvirtir páttakendur.

einnig bitnað harðast á konum vegna þess hversu lág laun þar hafa.

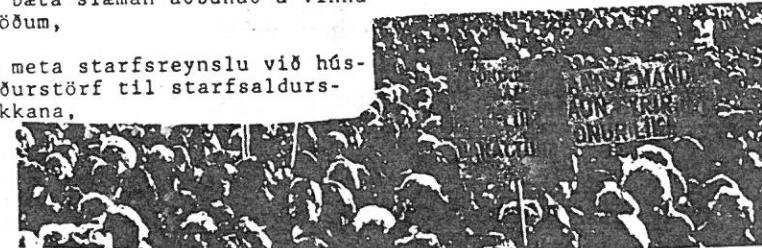
Við svo búið má ekki lengur standa. Kvennalistinn skorar á aðila vinnumarkaðarins

- að leiðréttá sérstaklega launakjör kvenna í komandi samningum,
- að beita krónutöluhækkunum í stað prósentuhækkana á laun,
- að semja um dagvinnulaun, sem það til heimilisframfærslu,
- að tryggja óskertan kaupmátt út samningstímabilið,
- að afnema afkastahvetjandi og heilsuspíllandi launakerfi,
- að bæta slæman aðbúnað á vinnumáttum,
- að meta starfsreynslu við húsmóðurstörf til starfsaldurs-hækkana,

- að tryggja fjarvistarleyfi foreldra vegna veikinda barna.

Kvennalistinn gerir þá kröfum til stjórnvalda, að þau sjái börnum fyrir nægu og öruggu dagvistarreymi og skorar á Alþingi að samþykkja lengingu fæðingarorlofs og tryggja foreldrum óskert kjör á meðan á því stendur.

Jafnframt skorar Kvennalistinn á allar íslenskar konur að sameinast í baráttu gegn því vannmati og þeirri óvirðingu á störfum kvenna, sem launakjörin og starfsmátt bera vott um. Konur sýndu styrk sinn með eftirminnilegum hætti 24. október síðastliðinn, og nú er að fylgja málum eftir.

** LANDBÚNADUR **

Íslenskur landbúnaður á nú mjög í völk að verjast, og kjör kvenna og karla í bændastétt hafa hríversnað. Kvennalistinn fordæmir, hvernig staðið var að samþykkt síðustu framleiðsluráðslaga, sem koma eins og köld vatnsgusa framan í bændastéttina. Frumskógarlögmál frjálfshyggjunnar er látið ráða þar ríkjum.

Landbúnaðurinn stendur undir alltof mikilli yfirbyggingu, sem greinilega á sinn þátt í

versnandi stöðu bända. Konur í bændastétt verða nú að láta málín til sín taka. Framtíð landbúnaðarins er líka mál kvenna.

Kvennalistinn skorar á konur í landbúnaði að gerast virkar í búnaðarfélögum og búgreinasamböndum, sem tengjast landbúnaði, og leggja þar með sitt af mörkum til þess að Íslendingar geti áfram brauðfatt sig með sóma.

** LAUNAMÁL **

Kvennalistinn bendir á, að þrátt fyrir áralanga baráttu kvenna fyrir launalegu jafnrétti á við karla, þá er staðreyndin samt sú, að konur bera að jafnaði um helmingi minna úr býtum úti

á vinnumarkaðnum en karlar. Þenn eru húsmóðurstörfin ekki talin vinna af þeim, sem ákváðanir taka um kaup og kjör.

Kjaraskerðingar síðustu ára hafa

Landsfundur Kvennalistans, haldinn Gerðubergi í Reykjavík dagana - 10. nóv. 1985, telur, að vandi fólk vegna húsnæðismála sé svo gifurlegur, að ekki verði horft framhjá honum.

Fjöldum heimili í landinu eru á barmi gjaldþrots, sem rekja má til efnahagsráðstafana ríkisstjórnarinnar. Núverandi ríkisstjórn virðist hvorki hafa vilja né getu til að leysa þennan vanda.

Það virðist nú gert ráð fyrir, að viðbótar skattlagning vegna sérstakrar fjárlunar til húsnæðismála eigi öll að renna til

hefðbundinna útlána á vegum Húsnæðisstofnunar. Ekkert á að fara til að leysa vanda þess fólk, sem nú á í mestum erfiðleikum. Það á að auka vandann, en ekki að leysa hann.

Nú þegar verður að grípa til ráðstafana. Frestun nauðungaruppbóða og breyting skamtmála til lengri tíma eru aðgerðir, sem hægt er að grípa til strax. Framlag ríkissjóðs í gegnum skattakerfið í formi vaxtafrádráttar þarf að renna til þeirra, sem eiga í mestum erfiðleikum, en ekki til þeirra sem mestar eignir eiga og eru tekjuhæstir.

Við viljum breytta stefnu í húsnæðismálum, þar sem fólk verði tryggt húsnæði án þess að það burfi að leggja á sig ok vinnu og skuldaklafa. Endurskoða verður lánakjör þeirra, sem eignast vilja húsnæði til eigin afnota. Við viljum stórauka byggingu leigu-húsnæðis og styðjum búseturéttar-hugmyndina.

Það má öllum vera ljóst, að lausn á húsnæðisvandanum kostar peninga. Húsnæðismálin og önnur mál, er varða mannlega velferð, verða að koma framar í forgangsröðina en nú er.

** HEILBRIGDIS- OG FÉLAGSMÁL **

Landsfundur Kvennalistans haldinn í Gerðubergi dagana 9. - 10. nóvember 1985 vill leggja aukna áherslu á heilbrigðisfræslu og heilsuvernd.

Heilbrigðispjónusta hefur í ofríkum mæli þróast sem dýr viðgerðpjónusta. Besta ráðið til að draga úr síavaxandi rekstrar-kostnaði hennar og fjárfestingarbörf er að efla fræslu og heilsuvernd, þannig að einstaklingurinn verði sjálfur sem virkastur í því að viðhalda eigin heilbrigði. Margir af skædustu sjúkdóum nútímans eru afleiðing þeirra lifnaðarháttar og þess umhverfis, sem við búum við. Þessu getum við breytt.

Kvennalistinn varar við hugmyndum um útboð á heilsugæslustöðvum, sem gætu leitt til mismununar á aðgangi fólkas að heilbrigðispjónustu.

Kvennalistinn vekur athygli á því, að málefni aldraðra eru í megnasta ólestri. Skipulag

þessara mála verður að endurskoða og bæta. Frumþjónustu, svo sem heimilishjálp og heimahjúkrun, verður að samræma og stórauka. Til þess að svo geti orðið þarf m.a. að bæta kjör þeirra, sem þessum störfum sinna. Órræði verður enn fremur að finna fyrir þau hundruð gamalmenna, sem þurfa vist á ellí- eða hjúkrunarheimilum.

Landsfundurinn ítrekar áskorun sína til stjórvalda frá fyrra ári, að þau sjái til þess að "lög um fatlaða" komist að fullu í framkvæmd hið fyrsta.

Kvennalistinn hvetur til stórátaks í málefnum ungra fíkniefna neytenda og bendir á þá brýnu nauðsyn, sem er fyrir neyðarathvarf og meðferðarheimili handa þessum ungmennum. Kvennalistinn leggur ríka áherslu á, að markvisst verði unnið að því að sporna við innflutningi fíkniefna til landsins, meðal annars með því að hraða meðferð súkra dómsmála.

** FRIDARMÁL **

A þessari old hefur mannkyrinu orðið það ljóst, að þjóðir heims mynda eina heild. Ekkert er okkur óviðkomandi, allt hefur áhrif hvað á annað. Vígþúnaðarkapp-hlaupið, mannréttindabrot og gegndarlaus peningahygga, sem hvarvetna ógna friði, hamingju og framtíð mannkyrsins er sam-iginleg ógn.

Sameinuðu þjóðirnar hafa ákveðið að helga næsta ár málefnum friðarins. Því hvetur landsfundur Kvenna-listans konur til að beina kröftum sínum að friðarmálum.

Mikilvægt er að nota tímann vel, þar sem fórnarlömb karnorkutilrauna skipta milljónum, og því er jafnvel haldið fram, að þriðja

heimsstyrjöldin sé löngu skollin á. Prátt fyrir æpandi neyð þriðja heimsins, kennigar um kjarnorku-vetur og öflugan þrísting almennings gegn vígbúnaðarkapphlaupinu er milljörðum á milljarða ofan varið til útrýmingarvopna.

Einungis sterkt samstaða almennings getur megnað að stöðva hraðferðina til heljar.

EF ÞEIR BARA HLUSTUDU
'A OKKUR!!!'

MANNRÉTTINDABROT

Kvennalistinn bendir á, að þau mannréttindabrot og það ofbeldi, sem hvítir menn beita svarta meiri-hlutann í Suður-Afríku í krafti forræðishyggu og hroka þess, sem telur sig réttborinn til valda, eru af sömu rót og sú kúgun, sem konur hafa mátt bolla í gegnum tíðina, og höfðar því sérstaklega til íslenskra kvenna að sýna málstað svartra samstöðu, m.a. með því að kaupa ekki suðurafrískar vörur.

** GEGN VOPNAFRAMLEIDSU Á ISLANDI **

Landsfundur Kvennalistans haldinn í Gerðubergi 9. - 10. nóvember 1985 minnir á, að Íslendingar hafa aldrei borið vopn á aðrar þjóðir. Því lýsum við andúð okkar og hryggð vegna þeirra hugmynda, sem komið hafa fram nýlega um það að Íslendingar selji hugvit sitt í þágu vígbúnaðar og gerist þar með þátttakendur í þeim gjöreyðingaráformum, sem vopnaframleiðslu fylgja. Við mótmælum sílum hugmyndum harðlega.

AÐ MÖNNUM SKULI
DETTA SUONA LAGAÐ
'HUG!!'

** KJARNOKUVOPNALAUS SVÆÐI **

Landsfundur Kvennalistans haldinn 9. - 10. nóvember ítrekar stuðning sinn við þá hugmynd að Norðurlöndin, þar með talið Ísland, verði lýst kjarnokuvopnalaust svæði.

Íslendingum ber að hafna öllum vígbúnaði, jafnt á eigin landi sem í hafinu og úti í himingeimnum.

** NYTT GILDISMAT **

Landsfundur Kvennalistans haldinn 9. - 10. nóv. minnir á þá skoðun Kvennalistans, að til þess að kvenfrelsi og réttláti komist á í heiminum þurfi hugarfarsþylding að eiga sér stað. Nýtt gildismat, sem byggir á virðingu fyrir lífinu og rétti hvers einstaklings til að móta líf sitt sjálfur, þarf að koma til. Í heimi okkar standa gróðahygga, hernaðarhygga og aldagamlir fordómar í veki sílkrar þyldingar.

Gleraugu fundust í Gerðubergi eftir landsfund. Þau eru nú staðsett á Vfkinni.

Eg yrki mín ljóð.
Mamma mína er góð.
og stundum er hún rjóð.
Eg fer hennar síð.

Kata 8 ára.

* FRÉTTIR * FRÉTTIR *

Tilvist Kvennalistans breiðist nú örт út um allar heimsálfur. Fólk hvaðanæva úr heiminum hefur samband við okkur og biður um upplýsingar um Kvennalistann og viðtöl við þingkonur.

I október mánuði bættist þónokkuð af sílum viðtölum ofan á annriki þí Jenna:

Sendiherra Norður-Kóreu, herra Sin Sang Gu, kom í viðtal við þær þann 30. október.

Sama dag komu fjórar konur frá "Sosialistisk-Venstreparti" í Noregi á fund þingkvenna.

Tveimur dögum áður tók Marietta Ísberg viðtal við þingkonunar okkar fyrir finnskt dagblað, sem reyndar er eitt stærsta dagblað Norðurlanda.

Fyrr í október mánuði komu hingað særskir blaðamenn sem einnig tóku viðtal við þingkonur.

Síðast en ekki síst þá má geta þess að í nýútkominni bök sem ber nafnið "Blomster & Spark. Samtaler med kvindelige politikere í Norden" og gefin er út af Nordisk Ministerráð 1985, er heill kafli um þingkonur Kvennalistans. Kaflinn heitir "Kvinde-listen i Island, Guðrún Agnarsdóttir og Kristín Halldórsdóttir, Altingsmedlemmer, Island".

Bergljót Baldursdóttir.

Þetta kort sýnir hvernig færstu stjórnmálafræðingar telja að boðskapur Kvennalistans muni breiðast út.